

njaka u Hrvatskoj: prvi oblici obrazovanja geodetskoga kadra, osnivanje prvih ustanova za institucionalno obrazovanje geodeta u Hrvatskoj-počeci utemeljenja fakulteta i ostalih važnijih geodetskih ustanova.

PRILOZI: fotografije važnih dokumenata koji ilustrativno svjedoče o događajima odlučujućim za razvoj geodezije u Hrvatskoj.

4. Geodetska tehnička škola: osnivanje i rad škole od početka, preko razdoblja reforme školstva do danas — GTŠ danas na tradicijama prve geodetske tehničke škole, nastavni predmeti i stručna praktična nastava koja se izvodila u tijeku postojanja škole, ugledni profesori koji su predavali u školi, stručnjaci koji su obrazovani u toj školi, udžbenici i ostali stručni radovi koje su napisali i objavili profesori ove škole, važne stručne ekskurzije, znanstveni skupovi i slične manifestacije na kojima su sudjelovali ili su ih organizirali profesori i učenici GTŠ, važne nagrade na sportskim i ostalim natjecanjima koje su osvojili učenici ove škole, važni prigodni datumi tijekom postojanja škole — jedan od njih bit će određen za dan škole.

PRILOZI: popis profesora, direktora i ravnatelja GTŠ, popis učenika koji su maturirali na ovoj školi, fotografije važnih dokumenata vezanih za osnivanje i rad škole, fotografije zgrade i interijera geodetskog praktikuma i slično, zajedničke fotografije raznih generacija profesora i učenika.

5. Budućnost Geodetske tehničke škole vezana uz razvoj geodetske znanosti u svijetu i u Hrvatskoj-ilustrativni i zanimljivi podaci o razvoju geodezije u doba satelita i kompjutera, predviđanja o razvoju i modernizaciji obrazovanja geodetskih tehničara u GTŠ.

PRILOZI: fotografije suvremenih instrumenata, mjernih i slično.

6. Prostor posvećen donatorima koji su omogućili unapređivanje i osuvremenjivanje rada Geodetske tehničke škole, a svojim priložima pomogli objavljivanje ove monografije.

Očekujemo vaše priloge!

NAŠA ADRESA: Geodetska tehnička škola, V. Holjevca 15, Zagreb, telefon: 670-513

Dunja Merkle

IZLOŽBA MAPA U SPLITU

Historijski arhiv u Splitu (HAS) u čiju je nadležnost dospio Arhiv mapa za Istru i Dalmaciju nakon što ga je Republička geodetska uprava 1982. godine predala Historijskom arhivu Hrvatske, priredio je u listopadu 1992. godine veoma uspješnu izložbu u Splitu pod nazivom »Blago Hrvatske iz Arhiva mapa za Istru i Dalmaciju«. Bila je otvorena od 1. do 15. listopada u izložbenoj dvorani zgrade HAZU (bivša palača Milesi) na Trgu braće Radić u Splitu. Izložbu je otvorio dr. Ivo Babić, uzvanika je bilo mnogo, a broj posjetitelja nadmašio je sva očekivanja. Zbog velikog uspjeha u Splitu, predstoji joj putovanje i repriza u Zagrebu, a zatim i u nekim drugim gradovima Hrvatske.

Govornici su na otvaranju isticali kako fundus Arhiva mapa za Istru i Dalmaciju u Splitu pripada u naše nacionalno kulturno dobro, dio je naše kulturne baštine i kulturnog bogatstva, a svoje bogatstvo naš narod naziva blagom. Prema tomu, izraz »blago« u nazivu priređene izložbe posve je točan i primjeren. To uistinu jest naše kulturno blago koje mnogi nemaju, pa nam ga u burnim i nemirnim vremenima nastoje oštetiti i uništiti.

Među mnogim uzvanicima na otvaranju izložbe bili su i gospođa Nada Ružić, sekretar Sekretarijata za prosvjetu, kulturu i šport općine Split, te gospodin Josip Kolaković, direktor Historijskog arhiva Hrvatske iz Zagreba.

Gospođa Ružić je u svom pozdravnom govoru kazala kako su mape koje se čuvaju u Arhivu mapa dokazi o postojanju i kontinuitetu života na ovim prostorima i istaknula činjenicu da su u vrijeme sadašnjih aktualnih podjela i raz-

graničavanja, kao i sporječkavanja oko granica, stare katastarske mape važnije nego ikada — one su dokaz o utemeljenosti granica. Gospodin Kolaković je, pak, u svom govoru rekao da je ova izložba jedinstven odraz vremena u kojemu su ta vrijedna djela nastala. Riječ je, kazao je on, o dokumentima prošlosti koji su stvorili geodetski stručnjaci. Po njegovu mišljenju u splitskom je Arhivu mapa arhiviran dio »pamćenja« hrvatskog naroda.

Fundus Arhiva mapa za Istru i Dalmaciju — kazala je ravnateljica HAS-a, gospođa Nada Bajić — sadrži mape 767 katastarskih općina s tekstualnim opisima i podacima, kao što su ekonomski opisi, zapisnici o česticama zgrada i zemljišta, granicama i ostali podaci. Zbog obilja grafičkih i pisanih materijala u Arhivu mapa, Organizacijski je odbor izložbe bio prisiljen izabrati samo manji broj reprezentativnih primjeraka. Osim grafičkih i pisanih izložaka, na izložbi su bili složeni i stari geodetski instrumenti i pribor što su se koristili u grafičkoj izmjeri, a nalaze se u Arhivu mapa i u dobrom su stanju.

Ukupno je na izložbi bilo izloženo: 46 uokvirenih i zastakljenih originala katastarskih planova, 6 uzoraka rukopisnih zapisnika o česticama zgrada i zemljišta, jedan elaborat poreske procjene, prikaz jednog posjeda, te ključ primijenjenih topografskih znakova. Od geodetskih starih instrumenata i pribora bila su izložena tri teodolita, dva busolna teodolita, jedan kipregel i jedan polarni planimeter, sve iz onoga doba.

Za izložbu je pripremljen i na njoj prezentiran uobičajeni pratitelj — katalog izložbe, koji je po svojoj grafičkoj opremljenosti i sadržaju nadmašio tipične kataloge, te se pretvorio u monografiju tiskanu u 1000 primjeraka.

Katalog, odnosno monografija, nosi isto ime kao i izložba. U toj je publikaciji predgovor ravnateljice HAS-a (Nataša Bajić) i pet vrijednih referata, te popis svih izložaka. U njoj je reproducirano u boji 25 katastarskih planova i nekoliko slika — reprodukcija crno-bijelih i u boji.

Referati su zanimljivo štivo prvenstveno geodetskim stručnjacima, a i širem krugu čitatelja. Evo naslova referata:

- 1) Arhiv mapa za Istru i Dalmaciju u Splitu (Tatjana Kovač)
- 2) Osvrt na zemljišni katastar u Dalmaciji (Drago Butorac)
- 3) Historijat prvoga stabilnoga katastra Dalmacije (Stanko Piplović)
- 4) Splitska predgrađa i polja XVIII. stoljeća u usporedbi s katastarskim podacima prve polovice XIX. stoljeća (Danica Božić-Bužančić)
- 5) Drniš u katastru prve polovice XIX. stoljeća (Nataša Bajić)

O ovoj neobičnoj izložbi objavljena su i dva članka u »Slobodnoj Dalmaciji«. Najprije je 3. listopada 1992. objavljen novinarski članak s naslovom Blago na mapama, ilustriran slikom s otvaranja izložbe, a zatim je 24. listopada objavljen nadahnuti tekst o izložbi iz pera doktora Ive Babića pod naslovom Poetika katastarskih »slika«.

»Ne može se bez arhiva ni bez katastarskih mapa« — piše dr. Babić — »bez katastra nema civilizacije, imovinskih odnosa, građevinarstva, države, uprave ..., bez inventara nema racionalnih gospodarstava, bez katastarskih operata nije moguće racionalno se ponašati u prostoru. Katastarske su mape temelj civilizacije, pravnog poretka, ali i brojnih osobnih životnih strategija. Raskošna je njihova poetika, posebice onih starih, obojenih akvarelom, s finim šarenim crtavljem, brojkama, slovima i sitnim znakovima. U njima sabivena prostranstva za maštovita promatrača uskravaju u trodimenzionalne panoramske vizije...«.

Mora se priznati da je dr. Babić s malo riječi mnogo kazao.

Filip Racetin

ODLIKOVAN FRANZ ALLMER

Kao poseban znak pažnje prema kolegama koji su tijekom svoga radnog vijeka predanim radom pridonijeli ugledu TU u Grazu, kao znanstvene institucije, a time istodobno i napretku geodezije kao tehničke znanstvene i praktičke